

Dječji televizijski programi u Republici Hrvatskoj

Krt, Martina

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:002701>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-18**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

MARTINA KRT

ZAVRŠNI RAD

DJEČJI TELEVIZIJSKI PROGRAMI U REPUBLICI HRVATSKOJ

Zagreb, rujan 2019.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ
ZAGREB**

ZAVRŠNI RAD

Ime i prezime pristupnika: Martina Krt

TEMA ZAVRŠNOG RADA: Dječji televizijski programi u Republici Hrvatskoj

MENTOR: Astrid Nox

Zagreb, rujan 2019.

SADRŽAJ

1	UVOD	1
2	TV kao medij	2
2.1	Televizija i dijete	2
2.2	Negativan utjecaj televizije na djetetovo ponašanje	3
2.3	Pozitivne strane gledanja televizije	4
3	HTV – hrvatska televizija, hrvatska javna televizija	6
3.1	Prvi program Hrvatske televizije (HTV1)	7
3.2	Drugi program Hrvatske televizije (HTV2)	7
3.3	Treći program Hrvatske televizije (HTV3)	8
3.4	Četvrti program Hrvatske televizije	8
3.5	Međunarodni televizijski programski kanal – HRT 5 SAT.....	8
3.6	HRT – hrvatska radio televizija.....	9
4	NOVA TV, privatna HRVATSKA televizija	10
4.1	Doma TV	11
5	RTL TELEVIZIJA – Hrvatska privatna televizija.....	12
6	Najpoznatije animirane serije	14
6.1	Jesu li agresivne crtane serije stvarno smiješnije od onih neagresivnih?	15
7	WALT DISNEY	17
8	Dodatni dječji programi u Hrvatskoj	19
8.1	Nickelodeon.....	19
8.2	Cartoon Network	19
8.3	Baby TV	19
8.4	RAI 2, RAI YoYO, RAI GULP, RAI EDU, RAI SCUOLA, RAI.IT JUNIOR, ITALIA 1.....	20
9	ZAKLJUČAK	21
	LITERATURA.....	22
	AUTOBIOGRAFSKA JEDINICA	
	IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI RADA	

Sažetak

Već dugi niz godina televizija i ostali mediji bitno utječu na svakodnevni život odraslih i djece. Danas su djeca medijima izložena od samog rođenja, stoga sam za temu ovog završnog rada odabrala istražiti kakvi se televizijski programi nude na hrvatskim kanalima, a da su namijenjeni djeci predškolske dobi. Istražila sam kada se televizija prvi puta pojavila u svijetu, a kada u Hrvatskoj. Osim o pojavi televizije općenito, u radu se govori o sadržajima koji se nude na javnoj, a koji na privatnoj televiziji, preispituju se dobre i loše strane gledanja iste te kako odabrati pravi sadržaj i vrijeme njegovog prikazivanja sukladno dječjoj dobi. Također, postoje mnoge teorije koje tvrde da su agresivniji crtani filmovi duhovitiji od onih neagresivnih, stoga se u radu iznose rezultati pojedinih istraživanja vezanih uz tu temu. Nabrojani su najpoznatiji animirani filmovi i crtane serije kao i osobe odnosno producenti koji su jako doprinijeli njihovom razvoju.

Ključne riječi: televizija, djeca, agresija, animirani filmovi

Summary

For many years now, the television and other media have had a huge impact on daily lives of adults and children. Today, children are being exposed to the media since birth, which is why I chose to research what kind of television content is offered on Croatian TV channels that are suitable for preschool children. I researched when did the first television appear in the World and when did the first TV arrive in Croatia. Except the term of television itself, the paper discusses about content which is offered on public and private televisions. The paper also examines the good and the bad sides of watching TV and also how to pick an appropriate content and time of watching that content according to childrens age. Furthermore, there are a lot of theories that claim that aggressive cartoons are funnier than the non-aggressive ones. Therefore, the paper presents the results of some researches that are related to the topic. The most famous animated movies and series, as well as people who contributed to their development are also listed in the paper.

Key words: television, children, aggression, animated movies

1 UVOD

U ovom se završnom radu govori o televizijskim kanalima u Hrvatskoj, odnosno kakvi se dječji televizijski programi nude djeci predškolske dobi. Prvo poglavlje započinje kratkim uvodom o samom pojmu televizije i njenom utjecaju na cijeli svijet. U potpoglavljima se nastavlja o posebnom utjecaju na dijete, te kako postići da televizija djetetu ne bude neprijatelj već da od iste ima koristi. U drugom se poglavlju opisuje javna televizija u Hrvatskoj, odnosno HRT. Treće i četvrto poglavlje čine privatne televizije, njeni kanali, sadržaji koje nude i vrijeme kada se prikazuju. Obzirom da se agresija prikazuje u velikom broju animiranih serija i filmova, mnogi tvrde da su takvi sadržaji duhovitiji od onih neagresivnih stoga je peto poglavlje posvećeno istraživanju istih. Neizostavno je spomenuti legendarnog Walta Disneya stoga je šesto poglavlje posvećeno posebno njemu. Nadalje, u sedmom se poglavlju spominju dodatni svjetski i europski kanali namijenjeni djeci koji se emitiraju putem digitalne satelitske televizije. U zaključku se ukratko osvrćem na rad i iznosim svoje mišljenje o dječjim televizijskim programima na našim prostorima.

2 TV KAO MEDIJ

Televizija se kao masovni medij pojavila krajem 1920-ih godina.¹ Pokusna emitiranja započela su u SAD-u 1928. godine, dok je redovito emitiranje televizijskoga programa započelo u Njemačkoj 1935, u Velikoj Britaniji 1936., a u SAD-u 1939. U početku se televizija većinom gledala na javnim mjestima. Gledanje televizijskog programa u obiteljskim domovima je počelo prevladavati 1940-ih godina. Televizija je u Hrvatsku stigla 1956. godine, u Zagreb. Danas je javno gledanje iznimka, najčešće se gledaju prijenosi sportskih utakmica. Dugi niz godina televizija utječe na naše živote, iako edukativno i pozitivno, postoje i negativni učinci djelovanja iste.

2.1 TELEVIZIJA I DIJETE

Obzirom da smo u današnjem svijetu okruženi raznim ekranima, ne samo televizijom već računalima, mobitelima, tabletima i slično, uobičajena je pojava vidjeti malu djecu, čak i bebe kako uspješno vladaju takvim uređajima. Većina programa i videa koji su namijenjeni djeci, označeni su kao edukativni sadržaji koji potiču razvoj mozga i kognitivnih vještina. Međutim, istraživanja su pokazala da djeca mlađa od tri godine ne napreduju na taj način, upravo suprotno. Dijete do tri godine svijet oko sebe upoznaje kroz senzomotoriku. Istraživanjem svega što ga okružuje, osjetilnim organima dijete stvara veze u mozgu koje će omogućiti da se dijete uči i razvija. U ovom razdoblju dječji je mozak najosjetljiviji. Osjetljiviji je na pozitivne utjecaje, ali s druge strane je i ranjiviji na negativne utjecaje.

Televizija i ostali elektronički medijski uređaji mogu usporiti djetetov razvoj. Razlog tome je taj što takvi uređaji ne uključuju istraživanje, igranje i interakciju sa roditeljima i drugim osobama, a upravo je to ono što potiče učenje, zdrav fizički te psihosocijalni razvoj. Kako bi djeca razumjela sadržaj koji se prikazuje na ekranu, potrebne su im određene sposobnosti. Neke od tih sposobnosti se razvijaju u djetetovim prvim godinama života, odnosno do treće godine. Malim bebama su ekrani zanimljivi jer se na njima stalno nešto događa, izmjenjuju se likovi, boje, a one stalno traže promjenu koja će im privući pažnju. Sve dok dijete nije sposobno povezati slike u smislenu cjelinu, ono gledanjem u ekran ne može ništa naučiti. Dječji i razvojni psiholozi smatraju da djeca starija od dvije godine ne bi trebala biti uz televiziju duže od dva

¹ <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=60748>

sata dnevno, a mlađa ju uopće ne bi trebala gledati. Na stariju djecu televizija drukčije utječe upravo iz ranije navedenih razloga. Stoga, ako starija djeca prate određene televizijske programe u ograničenim količinama, mogu nešto i naučiti. Međutim, djeca većinom nemaju ograničeno vrijeme koje mogu provesti gledajući televiziju već „prosječno dijete tjedno provede 16800 minuta ispred televizije, dok s roditeljima provodi tek 38,5 minuta u suvislom razgovoru“. (Mikić i Rukavina 2006.) Također, djeca uglavnom gledaju igrane filmove i serije koje su namijenjene odraslima, a tek povremeno pogledaju edukativne programe koji su namijenjeni njima. Obzirom da djeca mlađa od osam godina nisu sposobna razlikovati stvarnost od mašte, podložnija su učenju nasilja koje je česta pojava u igranim filmovima jednako kao i u serijama.

2.2 NEGATIVAN UTJECAJ TELEVIZIJE NA DJETETOVO PONAŠANJE ²

Provedena su razna istraživanja na temu nasilja koje se prikazuje na televiziji. Glavno je pitanje utječe li ono na djecu, odnosno imitiraju li djeca nasilje koje su u mogućnosti vidjeti na televiziji. Vrlo je bitno voditi računa o tome koliko je nasilnih sadržaja djeci dostupno. Često se takva ponašanja prikazuju na zabavan način, a nerijetko glavni likovi tako dolaze do željenog cilja. Djecu se i kod kuće te u vrtićima i školama uči kako nasilje nije rješenje. Međutim, u raznim igranim filmovima i serijama, ali također i animiranim filmovima, kada „dobar lik“ udari „zločestog“ tada se to smatra prikladnim jer je „zločesti lik“ to i zaslužio. Na taj se način djeca zbunjuju jer su tad u procesu shvaćanja razlike između dobrog i lošeg. Nasilje i strašni ili opasni likovi malu djecu zastrašuju, posebno onu staru od dvije do osam godina. Djeca mlađa od osam godina još ne mogu shvatiti razliku između stvarnog i nestvarnog stoga ih se ne može utješiti riječima poput „Nemoj se bojati, on nije stvaran“. Problemi koji se mogu pojaviti nakon gledanja navedenog sadržaja su problemi u ponašanju, noćne more i problemi sa spavanjem.

Idući problem modernog svijeta jest pretilost. Obzirom da djeca sve više vremena provode gledajući u ekran, sve manje vremena provode u prirodi, igrajući se ili bavljenjem nekim sportom. Umjesto aktivnog slobodnog vremena, djeca sjede ili leže te pritom nerijetko nešto grickaju. „Metabolizam je, za vrijeme gledanja televizije, usporeniji nego za vrijeme mirovanja. To znači da osoba troši manje kalorija dok gleda televiziju nego dok samo mirno sjedi i ne radi ništa“ (Klesges i sur., 1993.). Hancox, Milne i Poulton su u svom istraživanju utvrdili da osobe

² <http://www.istrzime.com/djecja-psihologija/djeca-i-televizija/>

koje su kao djeca gledale televiziju više od dva sata na dan, 17% ih je pretilo, 15% ima povišen kolesterol, 17% puši, a 15% ne provodi nikakvu fizičku aktivnost. Roditelji nisu ni svjesni koliko djeca vremena provode gledajući televiziju, pogotovo ako dugo rade. Čak ako televizija radi samo u pozadini, to opterećuje dijete stoga ju je bolje potpuno ugasiti. Najbolje bi bilo napraviti raspored. Raspored će određivati vrijeme gledanja televizije, a idealno bi bilo i pratiti TV program i pomno odabrati sadržaje koji će djeci biti zanimljivi i zabavni, a u isto vrijeme i edukativni. Također, roditelji bi trebali gledati televiziju zajedno sa svojom djecom. Tako istovremeno ili nakon pogledanog sadržaja mogu komentirati situacije koje su se događale, pitati djecu kako su se osjećala dok su to gledala te što misle kako su se određeni likovi osjećali. Nije dovoljno djeci ograničiti vrijeme boravka pred televizorom, ako će roditelji cijele dane provoditi pred njime. Bitno je djeci pružati dobar primjer, prilagoditi postavke tako da djeci neprimjereni sadržaji ne budu dostupni te poticati ih na neke druge aktivnosti kojima će se baviti umjesto gledanja televizora.

2.3 POZITIVNE STRANE GLEDANJA TELEVIZIJE

Kako u svakoj priči postoje dvije strane, tako i kod gledanja televizije ne postoji samo negativna strana već i ona pozitivna. Obzirom da je u današnjem svijetu apsolutno nemoguće spriječiti djecu da dođu u doticaj s televizijom, bolje je na nju gledati kao potencijalnu pomoć umjesto prijetnju.³ Televizijski sadržaji mogu biti zabavni i edukativni te prikazati djeci različite kulture, mjesta diljem svijeta s kojima djeca u njihovoj zajednici ne bi nikada mogla doći u doticaj. Putem emisija koje su namijenjene djeci predškolske dobi, djeca mogu naučiti abecedu, brojeve, boje, oblike, proširiti vokabular na svom jeziku, ali moguće i na stranom. Važno je odabrati program koji odgovara dječjoj dobi.

Djeci školske dobi će emisija gdje se uče slova ili brojevi biti dosadna, za njih postoje razne emisije o svemiru, povijesti, kemiji i fizici koje će ih zaintrigirati jer se dotad uglavnom ne susreću s takvim temama. Djeca su vrlo radoznala tako da će sa veseljem pogledati nešto što dosada nisu imala priliku. Praćenjem takvih sadržaja mogu pobuditi interes za neko određeno područje kojim se mogu baviti ili proučavati i dalje u budućnosti. Ne uče samo djeca o svijetu u kojem žive putem televizije već i odrasli. Samo jedan od primjera emisija preko kojih i odrasli uče su razne emisije na temu ekologije koje ukazuju na stvarno stanje Zemlje, te ukazuju kako

³ <http://www.istrzime.com/djecja-psihologija/ekranizam/>

ljudi još uvijek mogu pomoći. Djeca predškolske, ali i školske dobi imaju svoje idole i najdraže im je gledati sadržaje u kojima se oni pojavljuju, pa tako preferiraju i učenje kada ga predvodi njihov idol.

Analitičke sposobnosti kod djeteta potiču se postavljanjem određenih pitanja kao što su „Tko je glavni lik? Tko je to učinio? Opiši radnju. Što je lik mogao učiniti drugačije? Što bi ti postupio da si na njegovom/njezinom mjestu?“ potiče se razvoj mišljenja, sposobnost rješavanja problema, predviđanje potencijalnih situacija te tako gledanje televizije postaje aktivno jer se dijete uključuje u raspravu o sadržaju koje je ono gledalo.⁴ Također ga se može pitati da prepriča što je vidjelo, to može biti usmenim putem, ali može se djetetu dati da nacrti ili napiše što je zapamtilo te svoje dojmove o istom. Što se tiče filmova, mnogi se temelje na već postojećim knjigama. Stoga je dobra opcija djetetu pročitati knjigu, a zatim pitati koje su razlike odnosno sličnosti između filma i knjige. U slučaju da dijete već samostalno čita, onda mu naravno treba dopustiti da samo pročita, ako je zainteresirano za to. U oba slučaja djecu ne treba prisiljavati, ako im to nije zanimljivo onda se traže alternativne opcije putem kojih će djeca razvijati ranije spomenute sposobnosti.

⁴ <http://www.istrzime.com/djecja-psihologija/3415/>

3 HTV – HRVATSKA TELEVIZIJA, HRVATSKA JAVNA TELEVIZIJA

Slika 1. Logotip Hrvatske radiotelevizije

Izvor: www.hrt.hr

Prve eksperimentalne TV emisije nastaju odmah nakon pokretanja TVZ – a.⁵ Godine 1957. se redovito počinje prikazivati dokumentarni *Pionirski mozaik* koji razmjenjuje sadržaje s dvadesetak zemalja.⁶ Prvom igranom serijom TVZ-a *Stoljetna eskadra* 1961 – 1962. nastaje igrani program za djecu. Tijekom 1980-ih obogaćuje se igrani program. Među najpoznatijima su *Jelenko M. Gluščevića* i *O. Gluščevića*, „*Smogovci*“ *H. Hitreca* i *M. Puhlovskog*, „*Ne daj se, Floki!*“ *K. Klarića* i *Z. Tadića*, „*Lažeš, Melita*“ *I. Kušana* i *M. Puhlovskog* te „*Operacija Barbarossa*“ *I. Kušana* i *B. Schmidta*. Uprizorenja bajki *I. Kušana*, priča i novela domaćih pisaca adaptirali su i režirali *P. Šarčević* i drugi. Kušec tad uz radijske emisije snima i dokumentarnu TV seriju „*Patuljci pojma nemaju*“. Nedjeljom prijepodne prikazivali su se zabavni magazini, koje je uređivao *P. Kanižaj* sa suradnicima od 1991–1995. godine. Naslijedila ih je „*Malavizija*“ od 2000 – 04. godine. Slavni natjecateljski serijal „*Turbo limach show*“ prikazivao se od 1992. - 2003. godine. Djeci predškolske dobi bili su namijenjeni dnevni magazini „*Žutokljunac*“, „*TV vrtić*“ i „*Juhuhu*“ (urednice *Z. Kiseljak* i druge), koji prikazuju emisije domaće i strane proizvodnje, među njima TV slikovnicu „*Danica*“ (*K. Mažuran Jurešić*, *I. Guljašević* i ostali), lutkarski „*Tajni dnevnik patke Matilde*“ (*S. Hribar* i *I. Miladinova*), „*Laboratorij na kraju svemira*“ (*DIM* produkcija), zabavno – obrazovni serijal „*Čarobna ploča*“ (*D. Broza* i *I. Tomić*). Redovito se sudjeluje u EBU-ovoj⁷ razmjeni kratkih igranih i dokumentarnih filmova za djecu te, s prekidom od 2007. – 2013. godine, na natjecanju Dječje

⁵ TVZ – Tehničko veleučilište u Zagrebu

⁶ <https://obljetnica.hrt.hr/leksikon/d/djecji-i-program-za-mlade/>

⁷ EBU – Europska radiodifuzijska unija

pjesme Eurovizije. Prvi pobjednik bio je D. Jelusić, 2003. godine. Tad jedanaestogodišnji Jelusić, otpjevao je originalnu pjesmu pod nazivom „*Ti si moja prva ljubav*“.

Za djecu školske dobi proizvodio se obrazovni magazin „*Školski sat*“ i emisije s područja društvenih i prirodnih znanosti te umjetnosti, među kojima „*Navrh jezika*“ Lj. Benović, „*Kratki spoj*“ A. Glibe, „*Kokice*“ Z. Kiseljak, „*Notica*“ A. S. Milković, M. Sakoman, informativna emisija „*Puni krug*“ S. Skender, debata emisija „*Ni da ni ne*“ A. Jurišić. Produkcija igranih serija za mlade nastavila se 2015. godine s „*Nemoj nikome reći*“ (Kombinat produkcija), a filmski serijal o Koku I. Kušana čine dosad tri dugometražna filma za djecu („*Koko i duhovi*“, „*Zagonetni dječak*“, „*Ljubav ili smrt*“, koprodukcija Kinorame i HRT-a). Redakcija Programa za djecu HR-a odvojila se 2013. od redakcije Obrazovnog programa HR-a i postala dio Produkcijskog odjela Djeca i mladi HRT-a (urednica J. Milošević), koji proizvodi radijske i TV sadržaje za djecu. Uz emitiranje na HRT2, HRT3, i 1. programu HR-a te dostupnost na HRTi, sadržaje nudi i preko dvaju internetskih portala te mobilne aplikacije „*Juhuhu*“ i „*Školski*“ gdje se mogu pronaći audio i videomaterijali, igre, članci i poveznice namijenjene djeci, roditeljima te nastavnicima.

3.1 PRVI PROGRAM HRVATSKE TELEVIZIJE (HTV1)

⁸Prvi program hrvatske je kanal namijenjen cjelokupnoj populaciji. Najveći dio programa čine informativni i igrani program. Zabavni program HTV-a 1 nudi sadržaje namijenjene obiteljskom gledanju. Fokus je na glazbenim i natjecateljskim emisijama. Takve emisije potiču pozitivne osjećaje kod gledatelja, a pritom ga i educiraju te senzibiliziraju na raznovrsnost životnih stavova i filozofija.

3.2 DRUGI PROGRAM HRVATSKE TELEVIZIJE (HTV2)

Drugi program Hrvatske televizije jest program raznolikih sadržaja opuštenijeg ugođaja. Namijenjen je djeci, ljubiteljima sporta, poklonicima glazbe, mozaičnih emisija (kulinarstvo, dizajn...), kvalitetnog dokumentarnog, serijskog i filmskog programa kako domaće, tako i

⁸ https://www.hrt.hr/fileadmin/video/PROG1Program_rada_HRT-a_za_2019_godinu_usvojen_na_16_sjednici_PV_14_12_2018.pdf

inozemne produkcije. Dječji i obrazovni program HTV-a stalni su sadržaji Drugog programa. U 2019. godini naglasak je na povećanju budžeta i prilagođavanju sadržaja novim komunikacijskim kanalima putem digitalnih platformi kao što su društvene mreže, web i multimedija te pokretanju novih formata i promociji glazbe, kulture, rekreacije i sporta. Jedan od ciljeva Drugog programa je razvijati nove ideje u Odjelu za djecu i mlade kreiranjem novih i inovativnih sadržaja koji će slijediti svjetske trendove u produkciji emisija za najmlađe uzraste.

3.3 TREĆI PROGRAM HRVATSKE TELEVIZIJE (HTV3)

⁹Treći program Hrvatske televizije je u 2019. godini pratitelj tema iz područja umjetnosti, kulture, znanosti i obrazovanja te različitih tema od javnoga interesa, te medijski pratiti brojne kulturne manifestacije, festivale i događaje. Prigodnim se sadržajima obilježavaju važni datumi i kulturne obljetnice. U zabavnom programu Trećeg programa Hrvatske televizije nude se sadržaji namijenjeni obiteljskom gledanju kao i oni prethodno navedeni na Drugom programu Hrvatske televizije, dakle prikladni i za djecu.

3.4 ČETVRTI PROGRAM HRVATSKE TELEVIZIJE

Četvrti program Hrvatske televizije bavi se informativnim studijskim programom, odnosno prate se stanja i događaji u stvarnom svijetu i vremenu, reporteri se uživo javljaju s mjesta događaja. Na ovom programu mlađa publika neće pronaći prikladan sadržaj za svoju dob.

3.5 MEĐUNARODNI TELEVIZIJSKI PROGRAMSKI KANAL – HRT 5 SAT

Međunarodni televizijski programski kanala – HRT 5 SAT namijenjen je hrvatskim iseljenicima, međunarodnoj javnosti te turistima i strancima u Hrvatskoj. Prikazuju se političke, međunarodne i unutarnjopolitičke teme, promovira se hrvatska glazba, sport, kulturna, povijesna i jezična baština, tradicija i običaji te se vijesti prikazuju na više jezika. Engleski,

⁹ https://www.hrt.hr/fileadmin/video/PROG1Program_rada_HRT-a_za_2019_godinu_usvojen_na_16_sjednici_PV_14_12_2018.pdf

njemački i španjolski su jezici na kojima se na ovom kanalu mogu pogledati vijesti. Kao i na prethodnom kanalu, ni na ovome se ne nudi sadržaj za djecu predškolske dobi. Međutim, na samostalnom odjelu Web i multimedija moguće je pronaći razne sadržaje namijenjene djeci i mladima kao i sav ostali sadržaj.

Programski sadržaji Odjela Djeca i mladi HTV-a koji se tiču djece predškolske dobi su slijedeći: dnevni magazin za djecu u predškolskoj dobi (okvirno od druge do sedme godine) sastoji se od žanrova primjerenih toj dobi, među kojima se ističu animirane, dokumentarno-animirane i igrane serije, igrani filmovi, dokumentarni filmovi te drame za djecu.

Ove godine, HRT je pokrenuo novu dječju emisiju za predškolski uzrast u kojoj djeca otkrivaju svoja razmišljanja i svoja znanja te ih dijele sa publikom. Uči se pričajući priče, pjevanjem pjesmica i brojalica. Još će jedna nova emisija biti namijenjena djeci školske dobi, ona će pokrivati područje medijske pismenosti. Emisije koje i dalje nastavljaju sa svojom proizvodnjom su „*Bijela vrana*“ Mladena Kušeca te „*Priča za laku noć*“ koja će ove godine duže trajati zbog uvođenja nove forme priče.

3.6 HRT – HRVATSKA RADIO TELEVIZIJA

¹⁰Osim na televiziji, bitno je spomenuti da se od 1959. emisije za djecu emitiraju u jutarnjem programu HRT-a, a „*Dobro jutro djeco*“! bila je te godine među deset najslušanijih. HRT1 danas prikazuje sedam emisija za djecu i mlade. U 2019. godini nastavlja sa sedam tjednih emisija o umjetnosti i kulturi koje prate događaje iz vizualnih umjetnosti, književnosti, filma, kazališta, arhitekture i dizajna.

¹⁰ https://www.hrt.hr/fileadmin/video/PROG1Program_rada_HRT-a_za_2019_godinu_usvojen_na_16_sjednici_PV_14_12_2018.pdf

4 NOVA TV, PRIVATNA HRVATSKA TELEVIZIJA

Slika 2. Logotip Nove TV

Izvor: <https://novatv.dnevnik.hr/>

Nova TV je prva hrvatska komercijalna televizija s nacionalnom koncesijom.¹¹ S emitiranjem je započela 28. svibnja 2000. godine. Danas Nova TV d.d. na hrvatskom tržištu djeluje kao medijska grupa s kanalima Nova TV, internacionalnim kanalom Nova World, specijaliziranim kanalom Doma TV te dječjim kanalom Mini TV. Mini TV je prvi hrvatski dječji televizijski program, emitira se od 2008. godine preko kablovskog operatera B.Net. Svi sadržaji koji se prikazuju namijenjeni su samo djeci te su sinkronizirani na hrvatski jezik, na taj se način djeci omogućuje razumijevanje sadržaja kojeg gledaju. Do 2008. godine velik se broj dječjih emisija i serija prikazivao uz podnaslove dok je zvuk bio na originalnom jeziku, a takav način prikazivanja sadržaja nije primjeren djeci koja ne znaju čitati. Mini TV započinje s emitiranjem programa u 7:00 ujutro, a završava u 19:00 navečer. Na programu su najpoznatije svjetske crtane serije, ali i dugometražni animirani filmovi. Od samog početka programa Nova TV svakodnevno u svojem jutarnjem programu emitira najpopularnije dječje crtane serije, a danas je program dječjeg sadržaja rezerviran od 6:00 sati do 8:00 sati. Tijekom tog razdoblja emitiraju se vrlo poznate crtane serije poput „*Timon i Pumba*“, „*Aladdin*“ i nešto novije „*Robocar Poli*“ te „*Fun with Flupe*“.

U animiranoj seriji „*Fun with Flupe*“ djeca imaju priliku učiti engleski jezik na sličan način kao što su starije generacije učile putem animirane serije „*Dora istražuje*“. Razlika je u tome

¹¹ <https://novatv.dnevnik.hr/>

što je „*Dora istražuje*“ sinkronizirana na hrvatski jezik i tek poneke riječi i izraze izgovara na engleskom dok je novija crtana serija „*Fun with Flupe*“ isključivo na engleskom jeziku. Koriste se najjednostavnije rečenice i riječi koje će obogatiti dječji vokabular.

Što se tiče zabavnog programa koji je namijenjen cijeloj obitelji, Nova TV je producirala prvi hrvatski *reality* show u svojoj produkciji „*Story SuperNova*“, a zatim i „*Story SuperNova Music Talents*“. U prvoj se emisiji tražilo nove voditelje, dok u drugoj nove glazbene nade. „*Story SuperNova Music Talents*“ je hrvatska verzija američke *reality* emisije „*American Idol*“. U to su doba sve generacije pratile spomenute emisije, djeca od vrtićke dobi pa sve do umirovljenika. „*Naša mala klinika*“ je prvi hrvatski *sitcom* koji je također nastao iz produkcije Nova TV. RTL grupa je 2017. godine preuzela prava za prikazivanje serije na kanalima RTL, RTL Kockica te RTL Passion.

4.1 DOMA TV

Slika 3. Logotip Dome TV

Izvor: <https://domatv.dnevnik.hr/>

Doma TV je hrvatska komercijalna televizija koja je s emitiranjem započela 2.siječnja 2011. godine.¹² Za najmlađe se emitiraju animirane serije kao što su „*Ptica Trkačica*“, „*Harvey Toons*“, „*Neustrašivi Scooby-Doo*“, „*Mornar Popaj*“, „*Winx klub*“ i slične.

¹² <https://domatv.dnevnik.hr/>

5 RTL TELEVIZIJA – HRVATSKA PRIVATNA TELEVIZIJA

Slika 4. Logotip RTL televizije

Izvor: www.logodix.com

RTL televizija jest komercijalna TV postaja s nacionalnom koncesijom. Hrvatski RTL je počeo emitirati program 30. travnja 2004. godine., kao druga komercijalna televizija u Hrvatskoj s takvom koncesijom.¹³ Signal RTL televizije pokriva oko 95% teritorija Hrvatske.

RTL televizija se dijeli na više kanala, osim glavnog RTL-a tu su i RTL 2, RTL Living, RTL Passion, RTL Crime, RTL Croatia World te RTL Kockica. RTL Kockica je namijenjena djeci i mladima. To je drugi takav kanal u Hrvatskoj. RTL Kockica je s emitiranjem programa započela 11. siječnja 2013. godine. U jutarnjem terminu se uglavnom emitiraju crtane serije. Neke od njih su „Braća koale“, odnosno dva brata koja iz dana u dan doživljavaju nove avanture, moralne vrijednosti koje se ističu u epizodama su odgovornost, timski rad, pomaganje drugima u nevolji te rješavanje problema.

Također je vrlo poznata animirana serija „Vatrogasac Vjeko“ odnosno originalno „Vatrogasac Sam“ u kojem djeca uviđaju važnost vatrogasaca i njihovog posla.

Popodnevni termin namijenjen je djeci školske dobi. Osim edukativnih sadržaja i dokumentarca, emitiraju se i najljepše bajke svijeta te emisija „Mali znanstvenici“ u kojoj se provode razni eksperimenti u kojima djeca dobivaju odgovore na razna pitanja.

Večernji termin namijenjen je cijeloj obitelji. Emitiraju se obiteljski filmovi i serije. Emisija „Baka priča najljepše priče“ idealna je za gledanje prije spavanja. Emisija je format domaće

¹³ Novak, B. (2006). *Leksikon radija i televizije*. Zagreb: Masmedia

produkcije u kojem se čitaju poznate bajke za laku noć poput „*Trnoružice*“, „*Snjeguljice*“, „*Crvenkapice*“ i brojnih drugih.

Osim animiranih filmova, filmova i dokumentaraca, djeci je na RTL Kockici omogućena prava interaktivna zabava jer i oni sami mogu sudjelovati u kreiranju programa na način da šalju svoje radove.¹⁴ Najbolji radovi se nagrađuju. Od 2018. godine dostupan je RTL Play. RTL Play je prilagođena online platforma koja nudi mogućnost besplatnog gledanja propuštenog sadržaja, ali isto tako i besplatni *live stream* svih RTL kanala.

¹⁴ <https://www.rtl.hr/vijesti-hr/scena/1022146/rtl-kockica-prvi-kanal-za-djecu-i-mlade-krece-s-emitiranjem/>

6 NAJPOZNATIJE ANIMIRANE SERIJE

„Harvey Toons“¹⁵ su televizijske serije koje prikazuju razne kazališne animirane serije. Započele su s emitiranjem 1950. godine, a snimale se do 1962. Danas su njihovi *crtiči* još uvijek jedni od najpoznatijih u svijetu. Likovi koji predstavljaju „Harvey Toons“ su „Casper dobri duh“ (*Casper the Friendly Ghost*), „Beba Huey“, „Mala Audrey“, „Herman i Katnip“, „Richie Rich“, „Wendy“ te „Mala Dot“.

„Scooby-Doo“¹⁶ je animirana serija koja je krenula s emitiranjem 1969. godine. Glavni likovi serije su četiri prijatelja Shaggy, Velma, Dinkley, Fred Jones, Daphne Blake i njihov pas Scooby Doo koji je poseban zato što zna govoriti. Na temelju iste, snimljeni su i dugometražni animirani filmovi, igrani filmovi te razni časopisi, knjige i bojanke, ali i igre vezane uz poznate likove. Igrani filmovi su misterioznog i akcijskog žanra te su namijenjeni cijeloj obitelji.

„Ptica Trkačica“¹⁷ („*The Road Runner Show*“), gotovo da ne postoji osoba na svijetu koja nije čula za poznatu Pticu Trkačicu i njeno posebno glasanje „Mig, mig“. Radnja se odvija na pustinjskoj cesti, Kojot je taj koji stalno podmeće razne zamke, ali Trkačica ih svojom nevjerojatnom brzinom uvijek izbjegne i tako pobijedi Kojota.

„Popaj“¹⁸ („*Popeye*“) je animirani lik iz stripova koji potječe još iz 1929. godine, kasnije su napravljene i kratke epizode crtane serije. Snimljene su i duže epizode crtane serije, a zatim se snimio i igrani film o Popaju. Popaj je zanimljivi mornar koji živi sa svojom ženom Olivom. Badžo je njegov protivnik koji konstantno gnjavi Olivu, a Popaj ga uspješno pobjeđuje tako što snagu dobiva nakon što pojede špinat. Takva crtana serija može pomoći roditeljima čija djeca ne žele jesti povrće. Gledajući svog junaka kako jede zdravu hranu, djeca će ju također pojesti lakše nego kad ih roditelji tjeraju na to.

„Tom i Jerry“¹⁹, crtana serija o mišu i mački koji se neprestano love i svađaju. Ta je crtana serija osvojila sedam Oscara, a bila je nominirana za još šest iako su producenti nakon prve epizode planirali ukinuti seriju iz razloga što su miševi i mačke bili već vrlo česti likovi u animiranim serijama i filmovima.

¹⁵ <https://mojtv.hr/serije/16579/harvey-toons.aspx>

¹⁶ <https://mojtv.hr/film/12419/scooby-doo.aspx>

¹⁷ <https://mojtv.hr/serije/14384/ptica-trkacica.aspx>

¹⁸ <https://mojtv.hr/serije/40590/mornar-popaj.aspx>

¹⁹ <https://unbelievable-facts.com/2018/02/tom-and-jerry-facts.html>

„Looney Toons“²⁰, niz crtanih serija koje su nastale u produkciji poznatog Warner Brosa. „Zekoslav Mrkva“, „Tweety“ i „Sylvester“ samo su neki od likova ovog serijala. Od 1930. godine kada su nastali, pa sve do današnjeg dana, još se uvijek prikazuju. S radošću ih pogledaju i odrasli, a ne samo djeca.

Sve nabrojane crtane serije i filmovi obiluju nasilnim scenama i raznolikim oružjem. Danas se vrlo kritički gleda na takve crtane serije, a već su se od 1983. godine pojedinci počeli baviti takvim temama.

6.1 JESU LI AGRESIVNE CRTANE SERIJE STVARNO SMIJEŠNIJE OD ONIH NEAGRESIVNIH?

Jedna od najstarijih teorija tvrdi da je humor vrsta agresije.²¹ Ljudi agresivne crtane serije i filmove smatraju smješnijima od onih neagresivnih. McCauley, Woods i suradnici su 1983. godine u seriji od šest studija iznijeli rezultate u kojima se potvrđuje da su ljudi koji su ispitani, bez obzira na dob i socioekonomski status, potvrdili da su agresivne crtane serije zabavnije od neagresivnih. Neke studije nisu potvrdile tu teoriju (Deckers i Carr, 1986.)²², dok su druge studije pokazale negativne korelacije. Nedosljednost u studijama ukazuje na to da ipak postoje drugi faktori koji utječu na povezanost agresivnosti i zabavnih animiranih serija i filmova. Za ispitivanje individualnih razlika primijenjene su mjere eksplicitnog odnosno svjesnog ili namjernog te implicitnog odnosno automatskog ili naviknutog samopoštovanja i mjera stilova humora. Studija Kuipera i suradnika govori o tome kako pojedinci koji koriste afektivni humor ili samosvojni humor imaju više samopoštovanje u usporedbi osoba koje koriste agresivni humor. Stoga, moguća je hipoteza da će pojedinci koji koriste pozitivne stilove humora, agresivne crtane filmove i serije smatrati manje smješnijima od onih pojedinaca koji koriste negativne stilove humora. U studiji pod vodstvom Spearmana, prikazano je da su crtane serije koje su se smatrale smislenijima također percipirane kao smješnije dok su agresivnije crtane serije percipirane kao bolnije. No, zanimljiva je činjenica da su serije koje su ocijenjene kao smislenije također ocijenjene kao agresivnije i bolnije. To se može protumačiti kao blaga potpora hipotezi McCauleya i njegovih suradnika (1983.) obzirom da su agresivnije serije

²⁰ <https://www.britannica.com/topic/Looney-Tunes>

²¹ <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/2158244014553587>

²² Deckers, L., Carr, D. E. (1986). Cartoons varying in low-level pain ratings, not aggression ratings, correlate positively with funniness ratings. *Motivation and Emotion*, 10, 207-216.

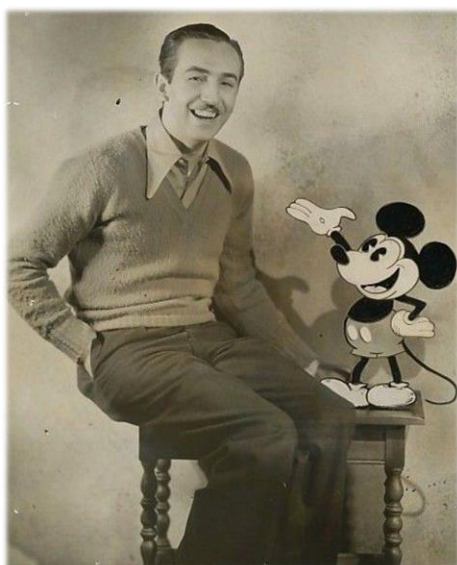
prikazane kao i smislenije. Smisao crtane serije očituje se u tome koliko je poanta serije ili filma iznenađujuća i dobro osmišljena, što se povezuje sa duhovitošću iste.

Ni danas se nijedna studija ne može prikazati točnom. Agresivni crtani filmovi i serije mogu biti smješniji, ali i ne moraju. Najveći faktor koji odlučuje o tome su osobni stilovi humora pojedinaca, vrste agresije i teme animiranih filmova ili serija.

7 WALT DISNEY

Pun naziv ovog američkog producenta i crtača animiranih filmova je Walter Elias Disney.²³ Njegova prva crtana serija koju se osmislio sa svojim suradnikom Ubom Iwerksom zove se „*Alice Comedies*“, radi se o djevojčici koja putuje u svijet animiranih filmova. Idući lik koji je nastao njihovom zaslugom bio je „*Oswald the Lucky Rabbit*“. Međutim, zasluge su pripale njihovim distributerima. Za Disneya i Iwerksa je to bio težak udarac, no nisu odustajali. Nedugo nakon poznatog zeca osmislili su novog lika pod nazivom „*Mickey Mouse*“. Disney ga je dizajnirao, a Iwerks animirao. Napravili su dvije crtane serije o „*Mickey Mouseu*“, međutim, te crtane serije nisu sadržavale zvuk stoga ih nisu uspjeli prodati. Treći pokušaj istog lika, ovog puta u crtanoj seriji sa zvukom, proslavio je Walta Disneya. Lik je u vrlo kratkom roku postao popularan, stoga je uslijedila i dugotrajna istoimena crtana serija.

Jedne noći 1934. godine Walt je svojim suradnicima rekao kako će animirati film o „*Snjeguljici i sedam patuljaka*“. Neki od njih su bili prilično skeptični prema ideji, no kada su uhvatili Waltov entuzijizam, na filmu se radilo punom parom. Trebalo im je tri godine da dovrše animirani film, no čim je krenuo s emitiranjem postao je apsolutni hit. „*Snjeguljica i sedam patuljaka*“ je bio film s najvećom zaradom svih vremena sve dok ga nije nadmašio igrani film „*Gone with the Wind*“²⁴.

Slika 5. Walter Disney i lik Mickey Mouse

Izvor: www.bigraphy.com/business-figure/walt-disney

Slika 6. Scena iz animiranog filma „*Snjeguljica i sedam patuljaka*“

Izvor: <https://d23.com/disney-history/>

²³ <https://d23.com/disney-history/>

²⁴ „*Gone with the Wind*“ („*Zameo ih vjetar*“, američka ljubavna povijesna drama)

Obzirom na postignut uspjeh, Disney i suradnici su odmah krenuli na nove projekte. Tako su 1940. godine nastali animirani filmovi „*Pinocchio*“ i „*Fantasia*“. Iako su tehnički gledano oba filma bila remek djelo, zbog situacije uzrokovane 2.svjetskim ratom, tvrtka je izgubila veliki broj stranih tržišta. 1941. godine emitiran je „*Dumbo*“ koji se radio pod niskim budžetom. No, „*Bambi*“ koji je izdan samo godinu dana kasnije, izuzetne je kvalitete i opet vrlo skup film. Trebalo je mnogo godina da se financijska situacija tvrtke stabilizira. Disney nikad nije bio dovoljno zadovoljan i uvijek je tražio nešto veće i novo gdje bi se mogao iskazati. Dok je bio mali, otac bi ga često vodio u zabavne parkove, no najčešće bi ga otac promatrao s klupice dok bi on i ostala djeca uživala na atrakcijama. To ga je potaklo da osmisli zabavni park koji uključuje odrasle jednako koliko i djecu. Nakon nekoliko godina razmišljanja i građenja, park se otvorio 17. srpnja 1955. godine u Kaliforniji, pod nazivom „*Disneyland*“. Danas je u funkciji šest Disney parkova koji su nastali po uzoru na navedeni prvi u Kaliforniji i još su popularniji nego davne 1955. godine.

Na hrvatskim se televizijskim programima rijetko mogu pogledati Disneyevi dugometražni animirani filmovi. Osim u posebnim slučajevima kada RTL televizija ima „Disney vikend“ tijekom kojeg se Disneyevi filmovi prikazuju gotovo čitav dan, uglavnom se emitiraju u kasnijim večernjim satima. Kao što je ranije već navedeno, takav termin nije prikladan za djecu vrtićke dobi. Kratke crtane serije iz Disneyeve produkcije se uglavnom emitiraju ujutro, što odgovara djeci koja ne idu u vrtić. Djeca koja pohađaju vrtić, pri povratku kući, u poslijepodnevnom terminu nemaju neki izbor prikladnih sadržaja.

Disney Channel²⁵ je kanal koji se sastoji od originalnih Disney televizijskih serija i filmova. Većina je programa namijenjena djeci školske dobi, no ima sadržaja i za djecu predškolske dobi. Crtane serije koje se trenutno prikazuju, a da su prikladne i mlađoj djeci su „*Big City Greens*“, „*Ducktales*“, „*Elena of Avalor*“ koja je ujedno i najnovija Disneyeva princeza. Disney Junior je poseban kanal namijenjen predškolskoj djeci. Neki od sadržaja koji se prikazuju su „*Mickey Mouse Club*“, „*Rhythm and Rhymes*“, „*Handy Manny*“ te mnogi drugi. Nažalost, u Hrvatskoj djeca te kanale mogu gledati samo ako roditelji posjeduju digitalnu satelitsku televiziju kao što su to Max TV, B.Net i slični.

²⁵ <https://www.disneychannel.ca/>

8 DODATNI DJEČJI PROGRAMI U HRVATSKOJ

Većina obitelji danas posjeduje digitalnu satelitsku televiziju stoga djeca nisu ograničena programima naše javne i privatne televizije već imaju pristup raznim kanalima koji imaju cjelodnevni dječji program. U nastavku slijedi opis nekih najpoznatijih u Hrvatskoj, ali i svijetu.

8.1 NICKELODEON

Nickelodeon²⁶ je američki kanal namijenjen djeci koji je s emitiranjem započeo 1. prosinca 1977. godine. Emitiraju se crtane serije i filmovi jednako kao i igrane serije i filmovi. Većinom je prilagođen djeci školske dobi i mladima, dok je Nickelodeon Junior namijenjen djeci predškolske dobi. Kada se kanal tek počeo prikazivati i na našem području, sadržaji nisu bili sinkronizirani, a nisu imali ni podnaslove. S jedne strane to nije bila najbolja solucija jer djeca ne bi razumjela što likovi govore, no s druge nije bila ni tako loša jer mala djeca brzo uče i pamte ono što vide i čuju stoga je to dobar način učenja novog jezika. Trenutno se prikazuju Nickelodeon na originalnom jeziku te onaj sinkronizirani na hrvatski. Neke od najpoznatijih crtanih serija tog kanala su „The Fairly OddParents“ i „SpongeBob SquarePants“. Što se tiče igranih serija najveću su slavu postigle „iCarly“, „Drake and Josh“ te „Unfabulous“.

8.2 CARTOON NETWORK

Cartoon Network²⁷ je također američki program koji emitira akcijske i zabavne crtane serije, a s emitiranjem je započeo 1. listopada 1992. godine. Prvi lik koji je predstavio novi kanal bio je „Zekoslav Mrkva“. Osim dječjih programa na ovom kanalu, prikazuje se još jedan poseban kanal s crtanim serijama koje su namijenjene odraslima te se naravno prikazuju u kasnijem večernjem terminu. Dječje najpoznatije serije su „Dexters Laboratory“ i „The Powerpuff Girls“.²⁸

8.3 BABY TV

²⁶ <http://www.nick.tv/>

²⁷ <https://www.cartoonnetworkhq.com/>

²⁸ <https://www.ranker.com/list/best-cartoon-network-tv-shows/voteable>

Iako je već ranije u radu navedeno kako bebe mlađe od dvije godine ne bi uopće trebale gledati televiziju, kanal za njih ipak postoji i naziva se „Baby TV“.²⁹ Emitiraju se mirni sadržaji, gdje se izmjenjuje puno boja, pjevaju pjesmice, ali postoje i emisije u kojima se uče glavne boje, brojevi, oblici i slično.

Svi navedeni kanali imaju i svoje web stranice na kojima su djeci i roditeljima omogućeni svi sadržaji koji se prikazuju na televiziji. Međutim, većina ih se u Hrvatskoj ipak ne može reproducirati ili je potrebno preuzeti datoteke koje je nerijetko potrebno platiti.

8.4 RAI 2, RAI YOYO, RAI GULP, RAI EDU, RAI SCUOLA, RAI.IT JUNIOR, ITALIA 1

Svi navedeni TV kanali, osim kanala Rai2 i Italia1 emitiraju cjelodnevni program namijenjen samo djeci i mladima. Spomenuta dva imaju određeno doba u danu kada prikazuju programe namijenjene djeci. Od svih tipičnih crtanih serija i filmova koji se emitiraju i na većini ostalih svjetskih i hrvatskih kanala, poseban je program „*La Melevisione*“.³⁰ To je edukativna emisija namijenjena djeci predškolske dobi u kojoj se djeci prikazuju bitne ili teške životne situacije na način koji je njima shvatljiv. Primjeri takvih situacija su onečišćenje okoliša, različitosti, razvod braka roditelja djeteta, smrt drage osobe i slično.

Slika 7: Likovi iz edukativne emisije „*La Melevisione*“

Izvor: https://www.repubblica.it/spettacoli/tv-radio/2019/01/17/news/melevisione_fantabosco_rai_yoyo-216799314/

²⁹ <https://www.babytv.com/>

³⁰ http://www.rai.it/dl/docs/1373466978453MINORI_2013_ministero_.pdf

9 ZAKLJUČAK

Smatram da u Hrvatskoj ne postoji dovoljan broj programa namijenjenih djeci i mladima, a ovi koji postoje nisu dobro raspoređeni. RTL Kockica je kanal koji cijeli dan prikazuje sadržaje namijene djeci svih uzrasta, no obitelji koje imaju slabiji TV prijemnik nisu u mogućnosti gledanja istih. Stoga roditelji nerijetko djeci daju razne mobitele, tablete ili računala na kojima nesmetano mogu pratiti omiljene crtiće, emisije ili najčešće nešto treće. Na takav način roditelji ne mogu dovoljno pratiti što dijete zapravo gleda i ne mogu se uključiti u raspravu o pogledanom sadržaju. Sjećam se svoje predškolske dobi, te znam da bih nakon pogledanih „Teletubbies“ legla spavati. Odnosno, ta se dječja emisija prikazivala u doba koje je primjereno za djecu. Danas, na svim glavnim kanalima javne, ali i privatne televizije, dječji se sadržaji prikazuju rano ujutro i kasno navečer. Pod „kasno navečer“ smatram sve animirane filmove koji se prikazuju nakon 21 sat. Uz sve reklame na privatnim televizijama, animirani film završi oko 23 sata ako ne i kasnije. Takvi termini prikazivanja nikako nisu prikladni za djecu predškolske dobi, a ni za djecu mlađe školske dobi kojima je navodno program namijenjen. U to se doba većinom emitiraju animirani filmovi Disneyeve produkcije što znači da ih jako mali broj mlađih generacija pogleda, osim u slučaju kada im roditelji prikažu film preko DVD-a ili nekog drugog medija. Kao dijete koje je odrastalo uz takve filmove i serije, žalosno mi je kada djeca u vrtiću znaju samo za „*Pepu Pig*“ dok im je pojam poput „*Bambija*“ nepoznat. U popodnevnom terminu kada su djeca najčešće pred televizorom rijetko se emitiraju *crtići*, dokumentarci ili emisije koji bi bili prikladni. Obzirom na to, djeca gledaju sadržaje namijenjene srednjoškolcima i odraslima. Pod te sadržaje spadaju pretežito serije i sapunice koje obiluju dramskom napetosti, snažnim rječnikom i neprimjerenim scenama.

LITERATURA

Knjige:

Deckers, L., Carr, D. E. (1986). Cartoons varying in low-level pain ratings, not aggression ratings, correlate positively with funniness ratings. *Motivation and Emotion*, 10, 207-216.

Novak, B. (2006). *Leksikon radija i televizije*. Zagreb: Masmedia

Mrežne stranice:

1. <https://www.babytv.com/> (02.09.2019.)
2. www.bigraphy.com/business-figure/walt-disney (01.09.2019.)
3. <https://www.britannica.com/topic/Looney-Tunes> (02.09.2019.)
4. <https://www.cartoonnetworkhq.com/> (02.09.2019.)
5. <https://d23.com/disney-history/> (01.09.2019.)
6. <https://www.disneychannel.ca/> (01.09.2019.)
7. <https://domatv.dnevnik.hr/> (20.08.2019.)
8. <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=60748> (10.08.2019.)
9. https://www.hrt.hr/fileadmin/video/PROG1Program_rada_HRT-a_za_2019_godinu_usvojen_na_16_sjednici_PV_14_12_2018.pdf (15.08.2019.)
10. <http://www.istrazime.com/djecja-psihologija/3415/> (15.08.2019.)
11. <http://www.istrazime.com/djecja-psihologija/djeca-i-televizija/> (15.08.2019.)
12. <http://www.istrazime.com/djecja-psihologija/ekranizam/> (15.08.2019.)
13. <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/2158244014553587> (02.09.2019.)
14. <https://medium.com/great-business-stories/stay-optimistic-lesson-from-walt-disney-1-b7b19d447e9c/> (01.09.2019.)
15. <https://mojtv.hr/film/12419/scooby-doo.aspx> (02.09.2019.)
16. <https://mojtv.hr/serije/14384/ptica-trkacica.aspx> (02.09.2019.)
17. <https://mojtv.hr/serije/16579/harvey-toons.aspx> (02.09.2019.)
18. <https://mojtv.hr/serije/40590/mornar-popaj.aspx> (02.09.2019.)
19. <http://www.nick.tv/> (02.09.2019.)
20. <https://novatv.dnevnik.hr/> (15.08.2019.)
21. <https://obljetnica.hrt.hr/leksikon/d/djecji-i-program-za-mlade/> (10.08.2019.)
22. http://www.rai.it/dl/docs/1373466978453MINORI_2013_ministero_.pdf (03.09.2019.)
23. <https://www.ranker.com/list/best-cartoon-network-tv-shows/voteable> (02.09.2019.)
24. https://www.repubblica.it/spettacoli/tv-radio/2019/01/17/news/melevisione_fantabosco_rai_yoyo-216799314/ (03.09.2019.)

25. <https://www.rtl.hr/vijesti-hr/scena/1022146/rtl-kockica-prvi-kanal-za-djecu-i-mlade-krece-s-emitiranjem/> (15.08.2019.)
26. <https://unbelievable-facts.com/2018/02/tom-and-jerry-facts.html> (02.09.2019.)

IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI RADA

Ja, Martina Krt, kandidatkinja za prvostupnika Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada te da se oslanja na objavljenu literaturu. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Zagreb, rujan, 2019.

Studentica: _____